

نگاه سیاستمدار

مستند یا شوآف؟

درباره آنچه مستند احمد به آن نمی پردازد

سیدمحمدعلی ابطی
عضو مجمع روحانیون مبارز

در جشنواره «حقیقت» امسال تنها فیلمی که دیدم «احمد» نام داشت که مستند در مورد زندگی مرحوم حاج احمد آقایی خمینی، فرزند امام خمینی بود. این فیلم بنا به شنیده‌ها مورد استقبال قرار گرفته و بعید نیست که واقعاً دیدنی باشد؛ به خصوص برای کسانی که دوران امام و احمد آقا را درک نکرده بودند. متأسفانه تاریخ نویسان رسمی و رسانه ملی با مقوله تاریخ معاصر خیلی بازی کرده‌اند. معمولاً تاریخ را طوری می نویسند که بر اساس سیاست‌ها و مواضع امروزی حاکمیت تطبیق کنند. هر کس با هر سابقه‌ای اگر زاویه‌ای در سال‌های بعد با حاکمیت پیدا کند، او را از نظر تاریخی هم مخدوش می کنند. فیلم مستند احمد، آزادتر از این روال جاری ساخته شده و به همین دلیل، مخاطب گرفته است. من به دلیل آشنایی نسبی با احمد آقا در دوران حیات امام، جایگاه مهم او را در تصمیم‌سازی‌های امام و طبعاً در مورد تصمیمات اساسی کشور می شنیدم. فیلم احمد خیلی محافظه کارانه به این اقتدار آن مرحوم اشاره کرده است؛ یا به دلایلی خواسته آن را انکار کند. چه خوب و چه بد این جایگاه احمد آقا را نمی توان نادیده گرفت. اینکه وی تصمیم‌سازی می کرده و بستر تصمیمات امام را فراهم می کرده است، به معنای آن نیست که نقش اصلی و تعیین کننده امام را در نهایت نادیده بگیریم. احمد خمینی این شانس را داشته که علاوه بر اینکه فرزند امام بوده است، امین و مستشار ایشان هم بوده است. نقاط تاریخی اصلی بعد انقلاب بی شک بدون تلاش و توجه ویژه احمد آقا برای تسهیل نظرات امام انجام‌شدنی نبود. در ماجراهایی مثل نخست‌وزیری مهندس موسوی در دور دوم ریاست جمهوری آیت‌الله خامنه‌ای، حمایت از بنی‌صدر، نزدیکی با گروه‌های مخالف و نزدیک کردن آنها - مثل مجاهدین خلق - به امام، رشد جریان‌ها نواندیش و به کارگیری آنها در مناصب حکومتی، اشغال سفارت آمریکا در تهران، عزل بنی‌صدر، مراقبت از صداوسیما و بازگرداندن محمد هاشمی به صداوسیما، پایان و یا ادامه جنگ پس از فتح خرمشهر، اعدام‌های سال ۶۷، رهبری پس از امام؛ همه از تصمیمات مهم امام بود که قطعاً حاج احمد خمینی در همراهی امام برای رسیدن به این تصمیمات اولین تأثیرگذار بوده است. گرچه بعضی از نزدیکان امام، نقش بیشتری برای احمد آقا قائل بودند. در فیلم احمد بیشتر از اینکه این مقاطع را توضیح دهد، به‌نوعی تصور کرده در این موارد به شکل تبلیغاتی باید از حاج احمد آقا رفع سوءظن کند و دامن ایشان را بری بداند. این نگاه فیلم را از استاندارد به سمت یک شوآف تبلیغاتی می چرخاند. دسترسی‌هایی که کارگردان و یا تهیه‌کننده به افرادی مثل آقایان موسوی خویندی‌ها، خاتمی، کروبی، روحانی و سیدحسین و سیدحسین خمینی داشته، از نقاط قوت این فیلم است. گرچه از این دسترسی‌ها به خوبی استفاده نشده و بخش‌های غیرتخصصی و غیرمهمی از آنها پخش شده است. انتظار می‌رفت که فیلم احمد زندگی پرفراز و نشیب احمد آقا باشد و نه تعریضی به مخالفان احمد آقا که جایی برای دفاع در فیلم نبود. در هر حال، فیلم احمد یک شروع شجاعانه بود از زندگی کسی که کمتر مورد توجه تاریخی قرار گرفته بود. به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، به آقای رزاق کریمی کارگردان و تهیه‌کننده آن دوست خوبم آقای اصغریان برای آغاز این راه تریک می گویم و امیدوارم سلسله فیلم‌های مستند با نام‌های احمد ۱ و ۲ و... ساخته شود که به نقش پراهمیت و فراموش‌نشده حاج احمد آقایی خمینی تأکید شود.

گفت: «بانک مرکزی برای مدیریت بازار ارز در خصوص تخصیص ارز برای واردات خودرو و حفظ دارد و برای سال آتی هم واردات خودرو اگر چه در بودجه در نظر گرفته شده است، اما بانک مرکزی در این خصوص مدیریت خواهد کرد. در خواست تخصیص ارز متناسب با اولویت‌ها داده می‌شود و اگر چه دولت اعتقاد دارد، واردات خودرو در دستور کار باشد، اما با توجه به ملاحظات ارزی قطعاً واردات خودرو در اولویت نیست.»

ناکون قیمت بنزین با شوک در مانی حل نشده است

هادی حق شناس، اقتصاددان در واکنش به این اظهارات
به خصوص افزایش قیمت بنزین و واردات خودرو که برای جامعه اهمیت زیادی دارد، به هم میهن گفت: «مشکل سازمان برنامه و بودجه این است که نمی‌تواند پانمی خواهد واقعیت‌ها را به نماینده‌ها بگوید. یا اینکه شاید فهم‌واقعی از وضعیت اقتصاد ایران ندارند. واقعیت این است که این بودجه ۲/۵ میلیون میلیارد تومانی که منابع عمومی محسوب می‌شود، کمتر از ۴۰ درصد آن مربوط به مالیات و حدود ۶۰ درصد آن مبتنی بر فروش نفت، اسناد خزانه یا واگذاری شرکت‌ها است. در واقع می‌توان به نوعی گفت که این بودجه پایدار تلقی نمی‌شود. این دولت به دولت قبلی نقد داشت که چرا اسناد خزانه را فروختند و این‌ها ماهی ۱۰ هزار میلیارد تومان اصل و فرع بدهی دولت قبل را پرداخت می‌کنند. اما دقیقاً در لایحه بودجه سال آینده و قانون بودجه سال جاری، دولت سیزدهم نیز معادل دولت قبل اسناد خزانه فروخته است.» او ادامه داد: «نکته این است که واقعیت اقتصاد این اعداد و ارقام نیست. واقعیت اقتصاد، این نیست که قیمت بنزین زیاد شود. چون این افزایش قیمت بنزین در اقتصاد ایران هر چند سال یک بار اتفاق افتاده و مشکل بنزین و خودرو حل نشده است، ما چندبار قیمت بنزین را با شوک در مانی افزایش دادیم، اما مسئله حل نشد. زمانی که می‌خواستیم زیاد کنیم دلیل آن را جلوگیری از اتلاف سوخت، قاچاق و کاهش آلودگی هوای تهران و شهرهای دیگر اعلام کردیم، آیا این مشکلات حل شد؟ یا امروز باز با این دلایل روبرو هستیم که قیمت سوخت در کشورهای همسایه ارزان است، بنابراین قاچاق می‌شود. یا این دلیل را می‌شنویم که مصرف داخلی هم بالای ۱۰۰ میلیون لیتر در روز رفته است. مسئله بنزین، با افزایش قیمت حل نمی‌شود. مسئله با واردات خودروهای هیبریدی و کم‌مصرف حل می‌شود. مسئله این است که مافیای خودرو حذف شود. وقتی واردات خودرو در مجلس تصویب می‌شود، جای دیگر جلوی واردات رامی گیرند.» حق شناس در خصوص موضوع مولدسازی، افزود: «در سمت دیگر بحث مولدسازی، همان واگذاری و اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی است. مسئله این است که واگذاری‌ها به درستی انجام نمی‌شود. چرا واگذاری‌ها به درستی انجام نمی‌شود؟ چون فضای کسب و کار مطلوب نیست. فضای اقتصاد، فضای تورم و رکودی است. سرمایه‌گذاری جدید انجام نمی‌گیرد. وقتی فضای کسب‌وکار مناسب نباشد، طبیعی است که واگذاری‌ها و مولدسازی به کندی انجام می‌شود.» این کارشناس اقتصادی با تأکید بر لزوم مشاهده واقعیت‌های اقتصادی کشور برای سازمان برنامه، در خصوص مسئله کسری بودجه گفت: «سازمان برنامه باید به واقعیت‌های اقتصاد نگاه کند. از همه این‌ها مهم‌تر، بحث کسری بودجه است. مقامات سازمان برنامه و مرکز پژوهش‌های مجلس می‌گویند لایحه بودجه سال آینده حدوداً ۴۰۰ هزار میلیارد تومان کسری دارد. این کسری فقط مربوط به بودجه سال آینده نیست. در بودجه سال جاری نیز وجود داشته. در شروع این دولت نیز بودجه است. لایحه‌ای که دولت قبل داد، حدود ۸۰۰ هزار میلیارد تومان بود، مجلس فعلی حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان به آن اضافه کرد و تبدیل به کسری بودجه شد. سازمان برنامه این واقعیت‌ها را باید ببیند تا تصمیمی راهبردی برای سند مالی کشور بگیرد.»

جمال رحمتی

سمفونی خطوط

بازتاب

واکنش وزارت اقتصاد به سر مقاله هم‌میهن

عمر آن می‌گذرد، مشاهده می‌کنیم اما طبیعی است که بازگرداندن اقتصاد به ریل، آن هم بعد از یک دهه معطلی اقتصاد قطعاً هم انرژی و توان مضاعفی نیاز دارد و هم نتایج ملموس آن برای مردم به تاخیری می‌افتد.

روز نهم دی سرمقاله روزنامه هم‌میهن با تیتر «فردا دیر است» منتشر شد و مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت امور اقتصادی و دارایی به آن پاسخ داده است که این جوابیه به شرح زیر است:

- همچنان که رئیس‌جمهور در سخنان خود در «سیزدهمین اجلاس هیئت مدیره مدرسه‌سین حوزه علمیه قم» اشاره کرده است، دولت سیزدهم از ابتدای شروع به کار به‌رغم تردید افکنی‌های بسیار، ایجاد تنگنای اقتصادی از سوی دشمنان و جنگ ترکیبی و همچنین مواجهه با کمبودها و کاستی‌های به‌ارش رسیده برای دولت از دهه گذشته که به درستی دهه تعطیلی نامیده می‌شد، کار را شروع کرد و البته که با وجود این مشکلات توانست بر بسیاری از مشکلات از جمله همه‌گیری کرونا، کسری بودجه، کمبود کالاهای اساسی، ناترازی‌ها در بخش انرژی و بسیاری موارد دیگر غلبه کند.
- جبران کسری بودجه ۴۸۰ هزار میلیاردی بدون استقراض از بانک مرکزی، افزایش رشد اقتصادی از ۴ دهم درصد به ۴/۲ درصد، کنترل رشد نقدینگی از ۴۶ درصد به ۲۶ درصد، جلوگیری از اضافه برداشت مؤسسات مالی، افزایش ده‌ها برابر همسکری شرکت‌های دانش‌بنیان با وزارتخانه‌های اقتصادی و صنعتی، جبران بخش قابل توجهی از ناترازی در بخش آب، برق و گاز، رفع تنش آبی بیش از ۳ هزار و ۵۰۰ روستا، شناسایی مؤدیان مالیاتی جدید بیش از مجموع تعداد مالیات‌دهندگان در گذشته در راستای اجرای عدالت مالیاتی، توزیع بودجه و اعتبارات بر اساس آمایش سرزمینی و کاهش قابل توجه نرخ بیکاری در دو سوم استان‌های کشور از اقداماتی است که دولت برای جبران یک دهه عقب‌ماندگی و معطلی اقتصاد انجام داده است.
- بیان این موارد به معنای رضایت از وضعیت موجود و انکار مشکلات معیشتی مردم که به دنبال ۵ سال پیاپی تورم ۴۰ درصدی ایجاد شده نیست؛ بلکه برای غلبه بر همان تردید افکنی‌هایی است که همچنان با شدت از سوی مخالفان دولت دنبال می‌شود. آنها که خود در قبال یک دهه تعطیلی اقتصاد سکوت کرده و حتی یا خود در ایجاد آن مسئولیت داشته‌اند و یا توجیه‌گر آن بودند، امروز نتیجه‌بخشی یک‌شنبه از روند اصلاحی ایجاد شده را مطالبه می‌کنند.
- دولت سیزدهم بر عهد و پیمان خود با مردم ایستاده و از آن عدول نمی‌کند و به همین دلیل حرکت در مدار سند تحولی دولت را در تک‌تک اقدامات دولت در بیش از دو سالی که از

- اتر عملکرد دولت علاوه بر رشد اقتصادی و مهار نقدینگی و برخی دیگر از شاخص‌های اقتصادی در عبور از شوک‌های تومی سال ۱۴۰۱ نیز به وضوح مشهود است. آخرین گزارش مرکز آمار نشان می‌دهد ابتدای امسال تا پایان آبان‌ماه، نرخ تورم نقطه به نقطه ۱۶/۳ واحد درصد کاهش یافته و این در حالی است که تورم نقطه به نقطه در فروردین امسال ۵/۵ درصد بوده است و از آنجا که تورم چند ساله اخیر ایران هم ریشه در سمت عرضه اقتصاد و هم در سمت تقاضا دارد؛ بنابراین دولت صرفاً با یک ابزار سراغ مدیریت تورم از مسیر کنترل تقاضا نرفته است، بلکه سمت عرضه نیز با کنترل نوسانات ارزی در سال جاری مدیریت شده است. کاهش رشد نقدینگی به ۲۶/۲ درصد، کاهش رشد پایه پولی به حدود ۳۸/۵ درصد در آبان‌ماه و دنباله آن کاهش تورم کالایی در پایان آبان‌ماه سال جاری به ۱/۳ درصد، کاهش تورم تولیدکننده به ۳۴/۴ درصد در پایان آبان‌ماه از جمله اعداد و ارقام مراجع رسمی آماری است که حکایت از اثرگذاری حرکت مثبت دولت در مسیر تحول اقتصادی است و البته که بر همین مبنای رئیس‌جمهور تأکید بر کاهش‌ی شدن تورم کرده است.
- هر چند ممکن است همین آمارها نیز با تردید افکنی مواجه شود اما گزارش اخیر بانک جهانی سند دیگری بر نتیجه‌بخشی تغییر ریل اقتصاد است. این بانک در گزارش اخیر خود با اشاره به رشد اقتصاد ایران برای چهارمین سال متوالی، از موفقیت دولت ایران در مهار انتظارات تورمی و برقراری ثبات در بازار ارز خبر داده است.
- اما «فردا دیر است» جمله کاملاً درستی است و به همین دلیل دولت از تمام توان خود برای استفاده از فرصت خدمت و انجام اقداماتی برای رفع عقب‌ماندگی‌های یک دهه‌ای بهره می‌برد؛ چراکه امروز همان فردایی است که برای کسانی که مطالبه حل آنی مشکلات یک‌دهه‌ای را دارند، دیر شده است و آنچنان برایشان دیر شده که حتی حاضر نیستند نیم‌نگاهی به کارنامه دولت نزدیک به خود که بخش عمده‌ای از دهه از دست‌رفته اقتصاد را رقم زده، ببندازند.

ادامه سر مقاله

مسئله مهم‌تر افزایش قیمت بنزین است که این مقام سازمان برنامه آن را منوط به توافق سران قوا کرده است. این به معنای زمینه‌سازی برای افزایش قیمت سوخت و انرژی است. مسئله مردم این نیست که چه کسانی آن را افزایش می‌دهند، اصل افزایش، مسئله است، همه اینها در کنار وجود افزایش ۲۰ درصدی حقوق و دستمزد حکایت از سالی بسیار سخت برای طبقات پایین جامعه می‌کند. نکته دیگر سخن وی در اولویت نبودن واردات خودرو است. قطعاً اگر قدری به کیفیت خودروهای داخلی اضافه و از قیمت و حشمتناک آنها که بسیار بالاست کاسته شود، می‌توان سیاست کنونی را تحمل کرد. ولی در جامعه‌ای که ۳/۷ میلیارد دلار برای واردات جای پرداخت شده، چرانی نمی‌تواند کاری کند که وضعیت خودرو از این شرایط ناپامان و خجالت‌آور خارج شود؟ آیا آن زمان که چنان ارزی را برای جای پرداختند، متوجه نبودند که جای تاین اندازه در اولویت نیست که ۳/۷ میلیارد دلار را به خود اختصاص دهد؟ مسئله خودرو در اولویت بودن یا نبودن نیست. مسئله اصلی آن وجود رانت‌های فراوان در سیاست کنونی فروش خودرو و سراپا نگه داشتن کارخانجات عملاً ورشکسته خودرو سازی است. مسئله مهم‌تر فقدان سیاست روشن در موضوع خودرو است که هر روز چیزی را می‌گویند و تمام توجه و توان خود را صرف سیاست‌های متناقض می‌کنند. آنچه که به‌طور خلاصه باید متذکر شد، فقدان سیاست روشن و قابل دفاع اقتصادی نزد کلبت دولت است. در واقع، اعضای ارکستر اقتصادی دولت فاقد رهبری هستند و هر کدام ساز خود را می‌زنند و صدای بیرون آمده از ارکستر گوش‌خراش و ناراحت‌کننده است. در این میان، وزارت اقتصاد در مقام دفاع از این ارکستر اقتصادی ناموزون سنگ تمام گذاشته و اعلام کرده است: «روند فقر کاهش یافته است. آنچه در تحلیل شکست برنامه دولت در مهار فقر مغفول مانده، وضعیتی است که به واسطه عبور از یک دهه معطلی اقتصاد به دولت سیزدهم تحمیل شده؛ بنابراین نتیجه‌گیری طبیعتاً دچار نقصان و نزدیک به سیاست‌سازی است تا برآورد تخصصی... دولت از وعده‌های خود در حمایت از معیشت مردم و مهار تورم کوتاه نیامده و کارنامه دولت در دو سال گذشته مؤید این مدعا است.» با این وضعیت، هنوز به وعده‌های داده‌شده خود ملتزم هستند. اگر نبودند، چه می‌شد؟

انتخابات به اهداف ملی خود نزدیک می‌شوند و اگر پای صندوق نرود هدف ارزشمندی را از دست می‌دهند.»
رئیس‌جمهور پیشین ایران، شرط مهم در مشارکت در انتخابات را وجود تنوع فکر دانست و نه صرفاً تعدد نامزدها و بیان کرد: «اگر یک گروه و جناح سیاسی ده‌ها حزب ایجاد کند، تأثیری در رقابت و مشارکت ندارد. تفکر مهم است، چون سبب آرای یک تفکر چه با یک حزب و چه با چندین حزب، فرقی نخواهد کرد. تعداد افراد و احزاب تأثیر ندارد. مردم باید حسن کنند از بین چند تفکر امکان انتخاب دارند نه بین چند نفر یا چند حزب با تفکر واحد.»
روحانی مهم‌ترین دغدغه خود را حفظ صندوق رأی عنوان کرد و گفت: «همه تلاش ما باید این باشد که صندوق رأی به‌عنوان مرجع اصلی برای تحول جامعه حفظ شود. اگر صندوق رأی آسیب جدی ببیند و مردم به این نتیجه برسند که صندوق بی‌اثر است، دیگر چیزی برای ما باقی نمی‌ماند. وقتی صندوق رأی و انتخابات کنار گذاشته شود، فاجعه رخ می‌دهد، آن زمان شاهد هر چه مرجع خویندی و نامنی خواهیم بود. باید بدانیم این نظام آنتروپیتی و جایگزین ندارد. تنها راه این است که این نظام اصلاح و اشکال‌لاش برطرف شود. هنوز به نقطه ناامیدی نرسیده‌ایم که بگوییم تغییر و تحول امکان ندارد و تلاش مابقی تأثیر است. البته صندوق رأی تخریب شده و باید آن را احیا کنیم. البته این صندوق رأی فعلی، صندوق قبلی نیست. باید به تدریج برای احیای آن همه ما به صحنه بیاوریم. اگر علامت مثبتی دیدیم در این ایم باقی مانده ولو علامت مثبت حداقلی، آن وقت باید همه تلاش کنیم، اگر چه می‌دانیم این تلاش سخت و پیچیده است و بازگشت مردم به صف رأی و پای صندوق کار آسانی نیست.»
او بیان اینکه براندازی صندوق رأی و براندازی نظام دوروی یک سکه است، اظهار داشت: «هر تلاشی برای براندازی صندوق رأی منجر به براندازی نظام می‌شود. خواست معاندین نظام هم از اول براندازی صندوق رأی و مردم‌سالاری نظام بوده است تا نظام پشتوانه مردمی خود را از دست بدهد و دچار فروپاشی شود. بنابراین هر نوع تلاش برای بی‌اعتنایی به انتخابات، بازی در زمین مخالفین نظام و کمک به خواست و اهداف آن‌هاست.» رئیس‌دولت تدبیر و امید بر تحقق مطالبات رهبر انقلاب در برگزاری انتخابات پرشور و رقابتی، با سلامت و امنیت تأکید کرد و افزود: «آنچه خواست مقام معظم رهبری است با خواست برخی مسئولان فعلی فاصله دارد. رهبری مطالباتی دارند ولی متأسفانه این مسئولان به گونه دیگری عمل می‌کنند. باید همه ما برای تحقق خواست مقام معظم رهبری در این فرصت بسیار کوتاه تلاش کنیم تا مردم‌سالاری دینی حفظ شود و کشور دچار بحران نشود. راهی جز این پیش روی ما نیست.»